

บทที่ 1

บทนำ

ความทั่วไป

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม การเกษตรเป็นสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 321,250,000 ไร่ เนื้อที่ถือครอง ทำการเกษตรประมาณ 116,281,999 ไร่ และเป็นเนื้อที่ป่าไม้ประมาณ 131,663,282 ไร่ ในจำนวนเนื้อที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรนี้ เป็นเนื้อที่ถือครองทำนาประมาณ 37,112,282 ไร่ ในปี 2510 และเพิ่มเป็น 59,667,088 ไร่¹ ในปี 2521 มวลรวมผลิตภัณฑ์ขั้นต้นภายในประเทศ (Gross Domestic Product) ตามราคาตลาดปี 2500 ประมาณ 45,448.1 ล้านบาท สาขาเกษตรเป็นแหล่งที่มีมูลค่าสูงสุด คือประมาณ 16,989.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.38 ของ GDP ลดลงเหลือ 32.5% และ 27.9% ในปี 2510 และ 2514 ตามลำดับ หลังจากนั้นก็ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เป็น 31.0% ในปี 2519 และกลับลดลงอีกในช่วง 3 ปี หลัง คือ 27.5% 26.4% และ 26.2% สำหรับปี 2521, 2522 และ 2523 ตามลำดับ² จะเห็นได้ว่า มูลค่าการผลิตในสาขาเกษตรนี้แม้ว่าจะขึ้น ๆ ลง ๆ ก็ตามแต่ก็ยังมีมูลค่าการผลิตที่สูงกว่ามูลค่าการผลิตในสาขาอื่น ๆ (ตารางที่ 1.1) นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมอย่างเด่นชัด ก็คือ แรงงาน 75% ของประเทศอยู่ในภาคเกษตรกรรม ดังนั้น การเกษตรจึงมีความสำคัญสำหรับประเทศไทยอย่างมาก

---

¹ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กองเศรษฐกิจการเกษตร, ข้อมูลทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร (เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรประเภทวางแผนพัฒนาการเกษตร, 2521), หน้า 12.

² สำนักนายกรัฐมนตรี, กองบัญชีประชาชาติ, รายได้ประชาชาติของประเทศไทย (กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2523)

ตารางที่ 1.1 เปอร์เซนต์ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติขั้นต้น

ชนิดของการผลิต	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523
เกษตร	32.5	31.5	31.7	28.5	27.9	30.4	33.8	31.4	31.3	31.0	28.2	27.5	26.4	26.2
เหมืองแร่	1.9	1.8	2.0	2.1	2.0	1.8	1.3	1.7	1.3	1.5	2.1	2.2	2.3	2.1
หัตถกรรม	14.8	15.0	15.4	16.0	17.6	17.3	16.4	17.7	18.1	18.7	19.0	19.0	19.7	18.7
การก่อสร้าง	6.8	7.0	6.4	6.1	5.1	4.4	3.8	4.0	4.8	4.7	5.1	5.3	5.3	5.8
การไฟฟ้าและประปา	1.0	1.1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.2	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	0.8
คมนาคมขนส่ง	6.3	6.2	5.9	6.1	6.5	6.4	6.1	5.9	5.8	6.5	6.3	6.3	6.8	7.1
การค้าส่งและค้าปลีก	17.5	17.3	17.4	18.9	17.7	17.2	18.9	19.8	18.1	17.6	19.1	19.2	18.5	18.6
การธนาคารและประกันภัย	3.2	3.5	3.7	4.1	4.4	4.3	4.1	4.6	4.7	4.8	5.0	5.2	5.6	5.8
การถือกรรมสิทธิ์เคหะสถาน	2.2	2.0	2.0	2.0	2.1	1.9	1.6	1.5	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1.1
การบริหารและป้องกันประเทศ	4.0	4.3	4.3	4.5	4.6	4.4	3.8	3.9	4.2	4.0	3.8	3.8	3.9	4.3
การบริการ	9.8	10.3	10.1	10.5	10.8	10.5	8.7	8.5	9.0	8.7	9.0	9.2	9.3	9.5

ที่มา: สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากการที่ภาคเกษตรกรรม เป็นหัวใจหลักของประเทศ การส่งออกของประเทศไทย จึงขึ้นอยู่กับสินค้าเกษตร เป็นส่วนใหญ่ ทำให้มูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรกรรมได้เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี พ.ศ. 2515-2517 อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรได้เพิ่มขึ้นสูงสุดถึง 43% ต่อปี แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2519-2521 นั้น อัตราการเพิ่มได้ลดลงเหลือเพียงประมาณ 11.7% ต่อปี¹ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรกับมูลค่าการส่งออกของสินค้ารวมของประเทศจะพบว่า มูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรในปี 2510 เป็น 10,737 ล้านบาท ในขณะที่มูลค่าการส่งออกสินค้ารวม เป็น 14,166 ล้านบาท ซึ่งมูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรคิดเป็น 75.80% ของมูลค่าการส่งออกของสินค้ารวม และลดลงเป็น 68.75% ในปี 2516 และกลับเพิ่มเป็น 73.93% ในปี 2519 และลดลงเป็น 46.99% ในปี 2523 (ตารางที่ 1.2) แต่พืชเศรษฐกิจที่อยู่เบื้องหลังที่ทำให้สาขาเกษตร เป็นสาขาที่สำคัญของประเทศและทำให้การส่งออกของประเทศไทยมีมูลค่าสูงมากโดยตลอดนั่นก็คือ ข้าว จะเห็นว่าโดยทั่วไปแล้วการเพิ่มขึ้นของการส่งออกสินค้าเกษตรขึ้นอยู่กับ การเพิ่มขึ้นของรายการสินค้าสำคัญ ๆ ประมาณ 10 ชนิดเท่านั้น ที่สำคัญมี ข้าว ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยางพารา และน้ำตาล (ตารางที่ 1.3 และ 1.4) โดยเฉพาะข้าวยังคงเป็นสินค้าที่สำคัญ โดยมีมูลค่าส่งออกสูงสุดประมาณ 15.83% ของมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรกรรมทั้งหมดเฉลี่ยในช่วงปี 2510-2523 รองลงไปก็เป็นผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ยางพารา น้ำตาล และข้าวโพด ตามลำดับ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ชัยวัฒน์ คนจริง, "วิเคราะห์ตลาดส่งออกของพืชผลเกษตรที่สำคัญ," วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ เล่มที่ 4-5 (ตุลาคม 2522-มีนาคม 2523): 365-394

ตารางที่ 1.2 มูลค่าส่งออกของผลิตภัณฑ์ มูลค่าส่งออกสินค้ารวม และการส่งออกสินค้าเกษตร
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของการส่งออกรวม

หน่วย-ล้านบาท

พ.ศ.	การส่งออกสินค้าเกษตร		การส่งออกสินค้ารวม		การส่งออกสินค้าเกษตร คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของ การส่งออกรวม
	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง ต่อปี	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง ต่อปี	
2510	10,737	-	14,166	-	75.80
2511	10,277	-4.28	83,679	-3.44	75.13
2512	10,678	3.90	14,709	7.53	72.60
2513	10,977	2.80	14,772	0.43	74.31
2514	12,396	12.93	17,275	16.94	71.73
2515	15,897	28.24	22,491	30.19	70.68
2516	22,151	39.34	32,221	43.26	68.75
2517	36,002	62.53	49,799	54.55	72.29
2518	33,741	-6.28	45,907	-7.81	73.50
2519	44,949	33.22	60,797	32.24	73.93
2520	45,756	1.97	71,198	17.28	64.26
2521	45,804	0.10	83,065	16.67	55.14
2522	54,170	18.26	107,909	29.91	50.20
2523	62,629	15.66	133,266	23.19	46.99

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1.3 ปริมาณและมูลค่าที่ส่งออกของสินค้าเกษตรที่สำคัญ พ.ศ. 2510-2523

หน่วย-ตัน
-ล้านบาท

ปี	ข้าว	ยางพารา	ข้าวโพด	ผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	ปอ	ถั่ว	ยาสูบ	น้ำตาล	ถั่วเขียว	ข้าวฟ่าง
2510	1,482,272 (4,653)	211,118 (1,574)	1,145,981 (1,431)	781,357 (726)	317,094 (866)	8,829 (259)	8,562 (147)	15,013 (37)	46,897 (122)	93,145 (108)
2511	1,068,185 (3,775)	252,220 (1,816)	1,558,198 (1,647)	888,854 (772)	289,478 (674)	7,329 (278)	10,375 (199)	52 (-)	46,700 (132)	54,017 (56)
2512	1,023,064 (2,945)	276,381 (2,664)	1,554,815 (1,767)	975,091 (876)	255,978 (780)	8,133 (270)	8,532 (149)	16,102 (47)	76,771 (215)	57,299 (62)
2513	1,063,616 (2,516)	275,610 (2,232)	1,447,955 (1,969)	1,326,865 (1,223)	257,663 (719)	6,321 (224)	10,785 (197)	56,248 (94)	89,818 (255)	79,507 (103)
2514	1,576,142 (2,909)	307,871 (1,905)	1,873,461 (2,286)	1,123,084 (1,240)	271,676 (935)	5,593 (247)	13,158 (236)	174,571 (382)	85,596 (255)	131,483 (157)
2515	2,112,114 (4,437)	317,695 (1,862)	1,843,619 (2,085)	1,311,038 (1,547)	255,093 (1,087)	6,725 (340)	18,160 (284)	407,501 (1,264)	88,316 (277)	131,055 (138)
2516	848,717 (3,594)	390,514 (4,573)	1,386,374 (2,969)	1,836,453 (2,537)	264,084 (1,054)	4,875 (803)	16,470 (309)	275,405 (1,161)	95,214 (374)	124,938 (241)

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

ปี	ข้าว	ยางพารา	ข้าวโพด	ผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	ปอ	กุ้ง	ยาสูบ	น้ำตาล	ถั่วเขียว	ข้าวฟ่าง
2517	1,029,273 (9,778)	362,563 (5,035)	2,232,275 (6,078)	2,392,477 (3,836)	247,006 (845)	10,251 (602)	15,112 (445)	443,847 (3,757)	90,308 (454)	188,562 (426)
2518	951,260 (5,852)	332,189 (3,474)	2,104,733 (5,705)	2,385,445 (4,596)	157,601 (643)	13,541 (891)	17,584 (569)	595,434 (5,696)	83,222 (465)	200,049 (482)
2519	1,973,391 (8,603)	373,459 (5,297)	2,419,185 (5,677)	3,721,622 (7,530)	138,361 (579)	15,217 (1,347)	22,026 (699)	1,123,839 (6,842)	88,077 (946)	181,253 (374)
2520	2,946,434 (13,333)	401,862 (6,163)	1,541,957 (3,345)	3,954,367 (7,720)	81,231 (417)	13,663 (1,171)	27,981 (924)	1,654,610 (7,445)	107,777 (1,059)	135,464 (299)
2521	1,606,752 (10,424)	442,191 (8,030)	1,972,446 (4,275)	6,287,964 (10,892)	91,059 (449)	15,378 (1,500)	34,810 (1,161)	1,040,050 (3,970)	160,608 (1,160)	158,065 (372)
2522	2,796,869 (15,592)	520,953 (12,351)	2,013,984 (5,644)	3,961,202 (9,891)	79,022 (391)	18,626 (2,372)	34,049 (1,243)	1,189,818 (4,797)	177,554 (1,375)	167,034 (495)
2523	2,798,930 (19,503)	454,867 (12,390)	2,172,698 (7,292)	5,044,538 (14,838)	30,042 (154)	17,902 (1,959)	39,363 (1,410)	451,701 (2,974)	185,822 (1,448)	180,593 (659)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ เป็นมูลค่าการส่งออก หน่วย-ล้านบาท

ตารางที่ 1.4 การส่งออกผลิตผลเกษตรที่สำคัญคิดเป็นร้อยละของมูลค่าการส่งออกของผลิตผลเกษตรกรรม เฉลี่ยสำหรับปี 2510-2523

ผลิตผล	มูลค่าส่งออกเฉลี่ย (ล้านบาท)	มูลค่าส่งออกคิดเป็น เปอร์เซ็นต์ของ มูลค่าส่งออกของผลิตผลเกษตรกรรม เฉลี่ย ปี 2510-2523
ข้าว	7,708.28	15.83
ยางพารา	4,954.71	10.17
ข้าวโพด	3,726.43	7.65
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	4,873.14	10.01
ปอ	685.21	1.40
กุ้ง	875.93	1.79
ยาสูบ	569.43	1.16
น้ำตาล	2,958.92	1.96
ข้าวฟ่าง	283.71	0.58
ถั่วเขียว	609.78	1.25

ที่มา: คำนวณจากตารางที่ 1.2 และ 1.3

ความสำคัญและ เหตุผลที่ทำการศึกษา

ความสำคัญของข้าวต่อประเทศ คือ

1. ข้าว เป็นอาชีพหลักของเกษตรกร เกษตรกรประมาณ 5 ล้านครอบครัวมีอาชีพหลักในการทำนา การปลูกข้าวก็เป็นอาชีพหลักที่ชาวนาได้ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน
2. ข้าวเป็นอาหารหลักของประชาชน ประชาชนจำนวน 45 ล้านคน บริโภคข้าวเฉลี่ยคนละ 170 กิโลกรัมต่อปี รวมข้าวที่ใช้บริโภคในประเทศปีละ 7.7 ล้านตัน ประเทศไทยผลิตข้าวได้ประมาณปีละ 9.8 ล้านตัน ดังนั้น ปริมาณข้าวที่ใช้บริโภคในประเทศจึงเท่ากับ 78.5% ของปริมาณที่ผลิตได้ในแต่ละปี
3. ข้าวเป็นสินค้าหลักของประเทศ โดยสามารถส่งข้าวออก เป็นสินค้าออกอันดับหนึ่งของประเทศ ในปี 2510 ส่งออก เป็นมูลค่า 4,653 ล้านบาท ในปี 2521, 2522 และ 2523 เป็น 10,424 15,592 และ 19,505 ล้านบาท ตามลำดับ จึง เป็นตัวทำเงินตราต่างประเทศเข้ามา เสริมสร้างความมั่นคงทาง เศรษฐกิจอย่างสำคัญ
4. ข้าวเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาล รัฐบาลมีรายได้จากการค้าข้าว คือ
  - (1) รายได้จากการ เก็บค่าธรรม เนียมการส่งออกหรือที่เรียกว่าพรีเมียม ซึ่ง กระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้จัด เก็บจากผู้ส่งข้าวออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และพรีเมียมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามภาวะตลาดต่างประเทศ (ตารางที่ 1.5)
  - (2) รายได้จากอากรขาออก กรมศุลกากร เป็นผู้จัดเก็บ เงินรายได้จะส่งเข้าคลัง ในอัตราร้อยละ 5 ของราคาประเมิน เพื่อเก็บ เป็นอากรขาออก (ตารางที่ 1.5)

ตารางที่ 1.5 รายได้ของรัฐบาลจากการเก็บค่าพรีเมียมและอากรขาออกของข้าว

ปี	รายได้จากพรีเมียมข้าว (1) (ล้านบาท)	รายได้จากอากรขาออก (2) (ล้านบาท)
2513	552	121
2514	265	146
2515	310	188
2516	477	148
2517	3,275	157
2518	860	499
2519	424	390
2520	1,083	621
2521	1,510	534
2522	1,412	670

ที่มา: (1) กรมการค้าต่างประเทศ

(2) กรมศุลกากร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากความสำคัญของข้าวดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า ข้าวมีอิทธิพลต่อทั้ง ผู้บริโภค และผู้ผลิต เป็นอย่างมาก อิทธิพลของข้าวที่มีต่อผู้บริโภคคือ ประชากรเกือบทั้งประเทศถือ ข้าวเป็นอาหารหลักในการดำรงชีวิตอยู่ และในแง่ของข้าวที่มีอิทธิพลต่อผู้ผลิต หรือชาวนานั้น ก็เนื่อง จากว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นชาวนาที่เลี้ยงชีพโดยการปลูกข้าว ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็น ชาวนาที่ทำการปลูกข้าวมาตั้งแต่ดั้งเดิม และกลายเป็นประเพณีที่จะต้องทำสืบทอดกันไป และชาวนาดัง กล่าวนี้ก็จะมีความชำนาญพิเศษ (specialization) ในการปลูกข้าวมาก เพราะฉะนั้นโดยส่วนใหญ่ แล้วชาวนา จึงมักจะไม่นะทิ้งการปลูกข้าวเพื่อไปทำการเพาะปลูกพืชชนิดอื่น ๆ แม้ว่าจะมีปัจจัย หรือ แรงกระตุ้นจูงใจ (incentives) อื่น ๆ มากกระทบกระเทือนต่ออาชีพ เดิมมากเท่าใดก็ตามและแม้ ว่าชาวนาจะมีความสามารถในการทำการปลูกข้าวมาก แต่อย่างน้อยที่สุดการที่ชาวนาจะเพิ่มผลผลิต ข้าวมากขึ้น หรือขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นหรือไม่นั้น ก็จะต้องมีแรงจูงใจบางประการที่จะ เป็น เครื่องช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งแรงจูงใจดังกล่าวที่น่าสนใจมากที่สุดก็คือ ราคาของข้าว ดังนั้น ในการศึกษา อุปทานการสนองตอบต่อราคาของข้าวนี้ก็ เพื่อที่จะดูว่า ชาวนาจะสนองตอบต่อราคาของข้าวมากน้อย เพียงใด เพราะจากการศึกษาของ Schultz¹ พบว่า ประเทศด้อยพัฒนาบางประเทศไม่สนองตอบ ต่อราคาเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Khatkhate² และ Olson³ ที่ว่า ชาวนาใน

---

¹Theodore W. Schultz, Economic Crises in World Agriculture. (The University of Michigan Press, 1976) pp. 31-33.

²Deena R. Khatkhate. "Some Notes on the Real Effects of Foreign Surplus Disposal in Underdeveloped Areas," Quatery Journal of Economics (May 1962): 186-196.

³Russell O. Olson, "Discussion : Impact and Implication of Foreign Surplus Disposal on Underdeveloped Economies," Journal of Farm Economics (December 1960): 1042-45.

ประเทศด้อยพัฒนาไม่สนองตอบต่อราคา แต่จากการศึกษาของ Nerlove¹, Mosher² และ Krishna³ ต่างก็ให้ผลออกมาในทางตรงกันข้าม นักเศรษฐศาสตร์เหล่านี้กลับให้ความเห็นว่า ในบรรดาประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย ชาวนาจะสนองตอบต่อราคา นอกจากนี้ Krishna ยังได้ทำการแบ่งแยกกลุ่มอุปทานการสนองตอบต่อพื้นที่เพาะปลูกของพืชชนิดต่างๆ ออกเป็น 3 กลุ่ม ในระดับความยืดหยุ่นต่อราคาในระดับต่าง-ๆ คือ

การสนองตอบในระดับต่ำ 0.0 - 0.1	การสนองตอบในระดับกลาง 0.1 - 0.4	การสนองตอบในระดับสูง 0.4 - 0.7
ข้าว	ข้าว	ฝ้าย
ข้าวสาลี	ข้าวสาลี	มันสำปะหลัง
ข้าวโพด	ข้าวโพด	ข้าวโพด
ข้าวบาเลย์	อ้อย	ปอ
ข้าวฟ่าง		ข้าวบาเลย์

¹ Marc Nerlove, "Estimates of the Elasticity of Supply of Selected Agricultures Commodity," in Reading in the Economics of Agriculture, eds. Karl A. Fox and Gale D. Johnson (Illinois, Richard D. Irwin. INC., 1969) pp. 64-77.

² Arthur T. Mosher, Getting Agriculture Moving: Essentials for Development and Modernization. (New York, A Prager, Published for Development Council, 1966) pp. 100-101

³ Raj Krishna, "Agricultural Price Policy and Economics Development," in Agricultural Development and Economic Growth, eds. Herman M. Southworth and Gruce F. Johnson (New York, Cornell University Press, 1967) pp. 497-541.

จากการพิจารณาจะพบว่า กลุ่มการสนองตอบต่อราคาในระดับต่ำและปานกลางส่วนมากจะเป็นธัญพืช ในขณะที่กลุ่มการสนองตอบต่อราคาสูงจะเป็นพืชเศรษฐกิจ เช่น พืชเส้นใย และมีข้อนำสัง เกตว่า พืชบางชนิดอาจปรากฏอยู่ในกลุ่มการสนองตอบได้มากกว่าหนึ่งกลุ่ม เช่น ข้าวโพด ข้าว และข้าวมาเลย์ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ชาวนาในประเทศไทยจะสนองตอบต่อราคาของข้าวหรือไม่เพียงใด และอยู่ในระดับของการสนองตอบระดับใด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาว่า ชาวนาไทยในแต่ละภาคของประเทศจะสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวหรือไม่
2. ศึกษา เปรียบ เทียบถึงรูปแบบการสนองตอบต่อราคาของชาวนาทั้งใน เขตชลประทาน และนอก เขตการชลประทาน
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานการสนองตอบต่อราคาของข้าว

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตการวิเคราะห์อุปทานการสนองตอบต่อราคาของข้าวนี้ ทำการศึกษาในช่วงระยะเวลา (time period) ตั้งแต่ปี 2510 ถึงปี 2523 รวม 14 ปี

สำหรับวิธีการศึกษานั้น จะแบ่งการศึกษาออกเป็น

- การศึกษาทางภาคพรรณนา (Qualitative Approach) จะมุ่งศึกษาถึงโครงสร้าง โดยทั่ว ๆ ไปของข้าว โดยจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา คุณลักษณะของข้าว รวมถึงผลทั้ง การผลิต การบริโภค และราคาของข้าว ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการศึกษานี้

- การศึกษาภาคสถิติ (Quantitative Approach) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือทางสถิติและ เศรษฐมิติ กล่าวคือ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) แบบอนุกรมเวลา (time-series data) โดยวิเคราะห์โดยวิธีการของสมการถดถอย (regression analysis)

ข้อมูลและแหล่งที่มา

ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ใช้ในการศึกษานี้ จะเป็นข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมจาก หน่วยงานราชการ และหน่วยงาน เอกชนที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานราชการ มาจาก ศูนย์สถิติการเกษตร, กองเศรษฐกิจการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจาก กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับหน่วยงาน เอกชน ที่เป็นแหล่งที่มาของข้อมูลก็คือ สมาคมผู้ส่งข้าวออกต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารต่าง ๆ เช่น เอกสารสถิติการเกษตร เป็นต้น

คุณค่าทางวิชาการที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างโดยทั่ว ๆ ไปของข้าวว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถกำหนด การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผลผลิต และการใช้พื้นที่เพาะปลูกข้าว
2. ทำให้ทราบถึงรูปแบบการสนองตอบต่อราคาข้าวของชาวนาไทย ในนโยบายการค้า ปัจจุบัน
3. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษา การวางนโยบายการผลิต และการค้าข้าวของประเทศ
4. เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลสามารถช่วยเหลือชาวนาไทยได้ถูกจุดมุ่งหมายมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย